รางวัลศิลปาธร ปี พ.ศ. ๒๕๔๘

Rama IX Art Museum Foundation

Silapathorn Awards 2005

9-ETC-0-0027
COM-0055-09-2005

Rama IX Art Museum Foundation

รางวัลศิลปาธร ปี พ.ศ. ๒๕๔๘

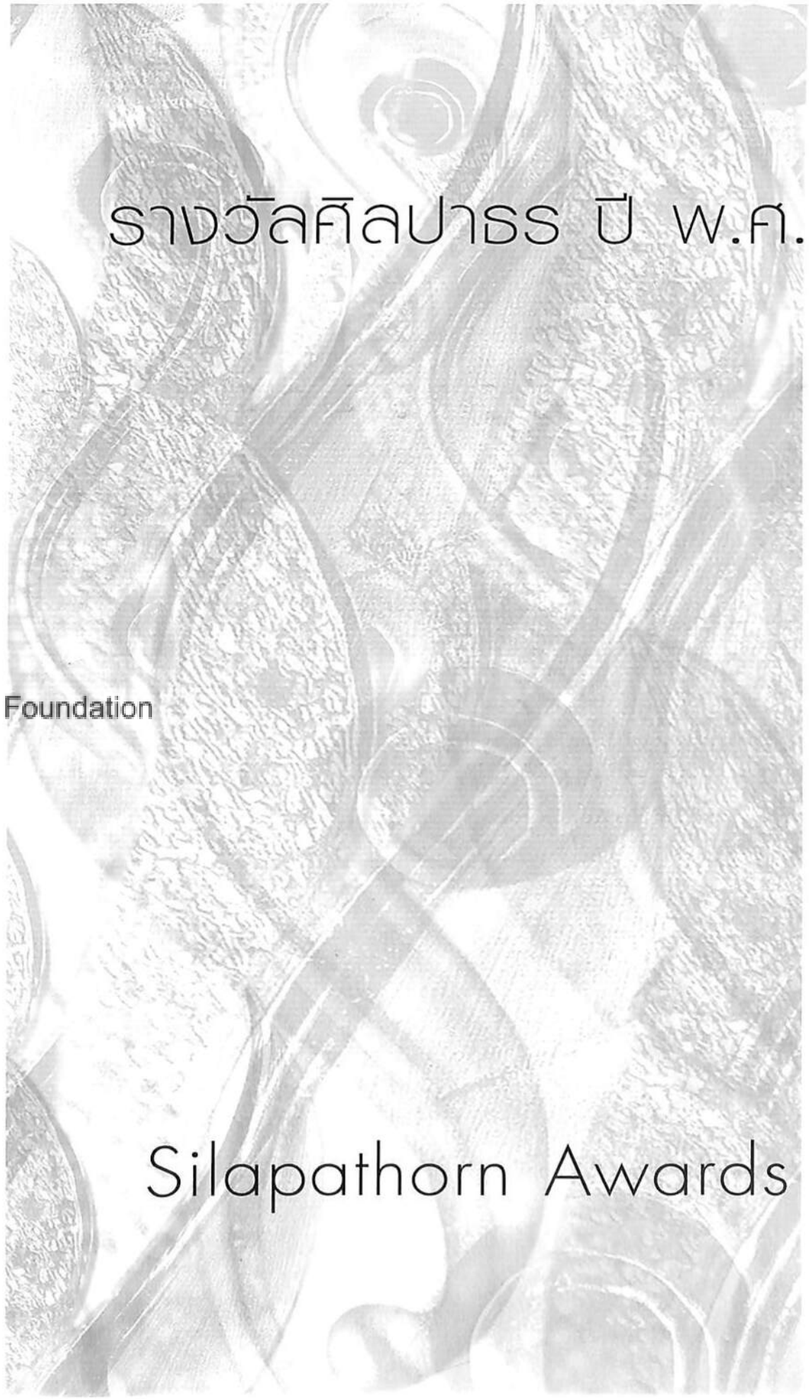

Silapathorn Awards 2005

Rama IX Art Museum Foundation

เข็มกลัดรางวัลศิลปาธร

สำนักงาน
ศิลปวัฒนธรรม
ร่วมสมัย

คำนำ

กระทรวงวัฒนธรรม โดยสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ได้เล็งเห็นว่าศิลปินร่วมสมัยคือ ทรัพยากรบุคคลทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีความสำคัญและเป็นกลไกหลักของการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ จึงได้ดำเนินโครงการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล ศิลปาธรครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๔๗ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน ยกย่องศิลปินรุ่นกลางที่ทุ่มเทจิตใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพออกสู่สังคมอย่างต่อเนื่อง โดยให้รางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติแก่ศิลปินร่วมสมัยรุ่นกลาง ที่สร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในแต่ละสาขาได้อย่างโดดเด่นมีคุณภาพ

สำหรับการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล ศิลปาธร ประจำปี ๒๕๔๘ นี้ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้คัดเลือกศิลปินร่วมสมัยผู้มีผลงานดีเด่น ในฐานะเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งศิลปะร่วมสมัย ดังความหมายของ ศิลปาธร จำนวน ๕ ท่าน จาก ๕ สาขา ได้แก่ นายพรชัย ใจมา สาขาทัศนศิลป์ นายกิตติศักดิ์ มีสมสืบ สาขาวรรณศิลป์ นายมานพ มีจำรัส สาขาศิลปะการแสดง นายบัณฑิต อึ้งรังษี สาขาคีตศิลป์ และนายอภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล สาขาภาพยนตร์ ทั้งนี้เพื่อให้ศิลปินได้มีกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างอิสระ และสามารถก้าวไปในเส้นทางสายอาชีพได้อย่างมั่นคง

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า โครงการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล ศิลปาธร นี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยไว้เป็นทุนพัฒนาชาติ สามารถยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินร่วมสมัยดีเด่นให้เป็นที่ประจักษ์ต่อวงการศิลปวัฒนธรรม สร้างความภาคภูมิใจให้กับศิลปินและคนในชาติเพื่อให้เด็ก เยาวชนและประชาชนโดยทั่วไปมีความรู้ และตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถกระตุ้นและส่งเสริมให้ศิลปินร่วมสมัยในทุกสาขาพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากลได้ต่อไปในอนาคต

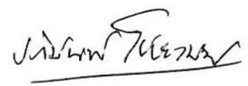

ศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ โปษยานนท์
ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย
กระทรวงวัฒนธรรม

Preface

Silapathorn Awards was initiated by Office of Contemporary Art and Culture (OCAC),Ministry of Culture in 2004 to promote prominent Thai contemporary artists who are in their mid-career and whose exceptional works have been appreciated nationwide. It is the core mission of OCAC to support Thai contemporary art and enhance its recognition in local and international arena.

Silapathorn Awards 2005 are presented to Pornchai Jaima for visual arts; Kittisak Meesomsueb for literature; Bundit Ungrangsi for music; Apichartpong Weerasetthakul for film; and Manop Meejamrus for Performing Art. The awards are our gesture of appreciation for outstanding works and continuing efforts in fields of contemporary art among the five Silapathorn artists.

We hope Silapathorn Awards will be additional force driving Thai contemporary art and culture to the world arena. These awards will enhance knowledge and increse awareness of younger generation Thais and general public regarding contemporary art and culture including the potential of Thai contemporary art and artists as our nation's precious capital and human resources. Greater fame of Thai contemporary art and culture will cintribute to the sustainable growth of Thailand in booth Social and economiik perspectives.

Rama IX Art Museum Foundation

Prof. Dr. Apinan Poshyananda
Director - General
Office of Contemporary Art and Culture
Ministry of Culture

คำสั่งสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย
ที่ ๔๐ /๒๕๔๘
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่นรางวัล "ศิลปาธร"

.....

ด้วยสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย มีหน้าที่ดำเนินการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติศิลปิน และผู้สร้างงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยเล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนศิลปินรุ่นกลาง ซึ่งศิลปินหลายท่านได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะทั้งในสาขาต่างๆ ให้มีกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ จะพัฒนาไปเป็นศิลปินร่วมสมัยระดับชาติหรือระดับสากลในอนาคต และเพื่อให้ศิลปินร่วมสมัยเหล่านี้สามารถก้าวไปในเส้นทางสายอาชีพได้อย่างมั่นคงและมีกำลังใจสร้างสรรค์งานได้อย่างเป็นอิสระและเต็มศักยภาพ จึงได้จัดให้มีการยกย่องให้รางวัลกับศิลปินร่วมสมัยรุ่นกลางขึ้น ในฐานะเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งศิลปะร่วมสมัย

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่นรางวัล "ศิลปาธร" เป็นไปโดยเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังนี้

ที่ปรึกษา ประกอบด้วย

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม	ประธานที่ปรึกษา
๒. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	ที่ปรึกษา

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

มีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน พิจารณากรอบและแนวทางในการดำเนินงานโครงการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่นรางวัล "ศิลปาธร" ประกอบด้วย

๑. ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	ประธานกรรมการ
๒. รองผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	รองประธานกรรมการ
๓. ประธานกรรมการบริหารหอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ หรือผู้แทน	
๔. รองประธานบริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน	กรรมการ
๕. รองปรานบริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด หรือผู้แทน	กรรมการ
๖. ประธานมูลนิธิ เจม เอช ดับเบิลยู ทอมสัน หรือผู้แทน	กรรมการ
๗. ประธานมูลนิธิอมตะ หรือผู้แทน	กรรมการ
๘. นายจรรมนง แสงวิเชียร	กรรมการ
๙. นายฉัตรวิชัย พรหมทัตตเวที	กรรมการ
๑๐. นายเพชร โอสถานุเคราะห์	กรรมการ
๑๑. นายเสริมคุณ คุณาวงศ์	กรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสถาบันศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการศูนย์หอศิลป์	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการกองกลาง	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายสัมพันธ์และแหล่งทุน	กรรมการและเลขานุการ
๑๗. นางสาวอุษา บานเย็น	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นางสาวอรพิน โอฬารานนท์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. นายกลวัชร ทรัพย์ส่งสุข	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

Rama IX Art Museum Foundation

๒. คณะกรรมการตัดสินรางวัล

มีหน้าที่พิจารณาตัดสินศิลปินร่วมสมัยที่ผลงานดีเด่น และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อรับรางวัล "ศิลปาธร" ประกอบด้วย

๑. นายอำนวย วีรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา	กรรมการ
๓. คุณหญิงมาลัยวัลย์ บุณยะรัตเวช	กรรมการ
๔. นายถวัลย์ ดัชนี	กรรมการ
๕. นายธงทอง จันทรางศุ	กรรมการ
๖. นางนิตยา มาศะวิสุทธิ์	กรรมการ
๗. นายสุรพล วิรุฬห์รักษ์	กรรมการ
๘. นายบรรจง โกศัลวัฒน์	กรรมการ
๙. นายนิวัติ กองเพียร	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	กรรมการและเลขานุการ
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายสัมพันธ์และแหล่งทุน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. ผู้อำนวยการศูนย์หอศิลป์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. นางสาวขนิษฐา จิรวิริยวงศ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. นางอลิสา ภู่ขอุ่ม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๓. คณะกรรมการสรรหาศิลปิน

มีหน้าที่สรรหาศิลปินร่วมสมัยที่ผลงานดีเด่น มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดทำข้อมูลนำเสนอต่อคณะกรรมการตัดสินรางวัล "ศิลปาธร" ประกอบด้วย

๑. นายนิธิ สถาปิตานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายไมตรี ลิมปิชาติ (สาขาวรรณศิลป์)	กรรมการ
๓. นายวานิช จรุงกิจอนันต์ (สาขาวรรณศิลป์)	กรรมการ
๔. นางจิระนันท์ พิตรปรีชา (สาขาวรรณศิลป์)	กรรมการ
๕. นางสาวสมพร รอดบุญ (สาขาทัศนศิลป์)	กรรมการ
๖. นายพิทักษ์พล วิสุทธิอำพร (สาขาทัศนศิลป์)	กรรมการ
๗. นายถนอม ชาภักดี (สาขาทัศนศิลป์)	กรรมการ
๘. นายสุกรี เจริญสุข (สาขาคีตศิลป์)	กรรมการ
๙. นายวีระวัธน์ เทพโสธร (สาขาคีตศิลป์)	กรรมการ
๑๐. นายณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร (สาขาคีตศิลป์)	กรรมการ
๑๑. นายโดม สุขวงศ์ (สาขาภาพยนตร์)	กรรมการ
๑๒. นางสาวธิดา ผลิตผลการพิมพ์ (สาขาภาพยนตร์)	กรรมการ
๑๓. นายก้อง ฤทธิ์ดี (สาขาภาพยนตร์)	กรรมการ
๑๔. นางภัทราวดี มีชูธน (สาขาศิลปะการแสดง)	กรรมการ
๑๕. นางอรชุมา ยุทธวงศ์ (สาขาศิลปะการแสดง)	กรรมการ
๑๖. นายกิตติศักดิ์ สุวรรณโภคิน (สาขาศิลปะการแสดง)	กรรมการ
๑๗. รองผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	กรรมการและ เลขานุการ
๑๘. ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายสัมพันธ์และแหล่งทุน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. ผู้อำนวยการศูนย์หอศิลป	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘

(นายอภินันท์ โปษยานนท์)
ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

คู่มือการสรรหาและคัดเลือกศิลปินดีเด่นรางวัล "ศิลปาธร" ประจำปี ๒๕๔๘

.....

๑. ความเป็นมาของการสรรหาและคัดเลือกศิลปินร่วมสมัยดีเด่น

เป็นเวลากว่ากึ่งศตวรรษ ที่ศิลปินร่วมสมัยในประเทศไทยได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าออกสู่สังคมเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดศิลปินที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ ในหลากหลายสาขาอาทิ ทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ ศิลปะการแสดง คีตศิลป์ เป็นต้น

ในอดีต การดำเนินงานสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยของภาครัฐ แฝงอยู่ในงานศิลปะและงานวัฒนธรรม ภายใต้การดำเนินงานของกรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และบางส่วนในงานของกรมการศาสนา แต่หลังจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ ทำให้เกิดกระทรวงวัฒนธรรม และมีสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงวัฒนธรรม ทำหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่งานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

การยกย่องศิลปินนับเป็นภารกิจสำคัญ ที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับศิลปินและคนในชาติ ซึ่งรัฐบาลได้จัดให้มีโครงการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติเป็นประจำทุกปี ในขณะเดียวกันก็ได้มีกิจกรรมส่งเสริมศิลปินรุ่นเยาว์อยู่มากมาย

อย่างไรก็ตาม ยังมีศิลปินร่วมสมัยอีกเป็นจำนวนมาก ที่กำลังอยู่ระหว่างการเดินทางในสายอาชีพศิลปิน และต้องการการสนับสนุน เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์งานได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งหลายๆ คนมีแววที่จะพัฒนาไปเป็นศิลปินร่วมสมัยระดับชาติหรือระดับสากลในอนาคต

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เล็งเห็นความสำคัญที่ต้องส่งเสริม สนับสนุนศิลปินรุ่นกลางให้ก้าวไปในเส้นทางสายอาชีพได้อย่างมั่นคงและมีกำลังใจในการสร้างสรรค์งานได้อย่างอิสระ จึงได้จัดให้มีการยกย่องให้รางวัลกับศิลปินรุ่นกลางขึ้น ในฐานะเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งศิลปะ ภายใต้รางวัลที่ชื่อว่า "ศิลปาธร" ซึ่งมาจากคำว่า ศิลปะ + ธร (ธร ที่แปลว่า ผู้รักษาไว้, ผู้ทรงไว้)

Rama IX Art Museum Foundation

๒. วัตถุประสงค์ในการสรรหาและคัดเลือกศิลปินร่วมสมัยดีเด่น

๒.๑ เพื่อสรรหา สืบค้น และยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินร่วมสมัยที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์

๒.๒ เพื่อสืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ไว้เป็นทุนในการพัฒนาชาติ

๒.๓ เพื่อการเผยแพร่และสร้างขวัญกำลังใจให้กับศิลปินร่วมสมัย

๓. เป้าหมาย

ปี ๒๕๔๘ ทำการคัดเลือกและยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินร่วมสมัย จำนวน ๕ คน จาก ๕ สาขา ได้แก่ ทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ ศิลปะการแสดง ภาพยนตร์ และคีตศิลป์

๔. ความหมายของ "ศิลปาธร"

"ศิลปาธร" ซึ่งมาจากคำว่า "ศิลป กับ คำว่า ธร

ศิลปะ	หมายถึง	ฝีมือ, ฝีมือทางการช่าง, การทำให้วิจิตรพิศดาร
ธร	หมายถึง	การยึดไว้, ผู้ถือไว้, การทรงไว้, การมีไว้, ผู้รักษาไว้, ผู้ทรงไว้
ศิลปาธร	หมายถึง	ผู้ทรงไว้ซึ่งศิลปะ, ผู้รักษาไว้ซึ่งศิลปะ

ในที่นี้จึงหมายถึง ศิลปินไทยที่สืบสานงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยไว้เป็นทุนทางวัฒนธรรมของชาติสืบไป

๕. ขอบข่ายของงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

งานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย แบ่งได้เป็น ๙ สาขา ได้แก่

(๑) สาขาทัศนศิลป์ (Visual Arts) หมายถึง ศิลปะที่มองเห็นได้ด้วยตาทั้งศิลปะสองมิติ และสามมิติที่เป็นวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ลักษณะสำคัญของทัศนศิลป์ คือ ภาพและรูป ได้แก่ จิตรกรรม (ภาพเขียนสีและภาพลายเส้น) ประติมากรรม (งานปั้นและแกะสลัก) ภาพพิมพ์ (ศิลปะการพิมพ์ด้วยกรรมวิธีต่างๆ เช่น การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ไม้หรือโลหะ เป็นต้น) ภาพถ่าย (ผลงานศิลปะภาพถ่ายที่เสนอด้วยสื่อและกรรมวิธีต่างๆ) สื่อประสม (ผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยกรรมวิธีและเทคนิคต่างๆ อย่างอิสระ)

(๒) สาขาศิลปะการแสดง (Performing Arts) หมายถึง ศิลปะการแสดงละคร การละเล่น และการแสดงพื้นบ้านประยุกต์

(๓) สาขาคีตศิลป์ (Music) หมายถึง ดนตรีและขับร้อง

ดนตรี หมายถึง การเล่นดนตรีสากล และดนตรีไทยประยุกต์ ทีมีทั้งประเภท ดีด สี ตี เป่า

การขับร้อง หมายถึง การใช้เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคออย่างมีศิลปะ ด้วยการตบแต่งเสียงทำนองเพลงให้เกิดความไพเราะ เช่น การร้องอิสระ การร้องประกอบดนตรี การร้องประกอบการฟ้อนรำเป็นต้น

(๔) สาขาวรรณศิลป์ (Literature) หมายถึง ศิลปะในการแต่งหนังสือ หรือศิลปะทางวรรณกรรม ที่มีองค์ประกอบที่สำคัญในการแสดงความรู้สึกสะเทือนใจ จินตนาการ และการแสดงออก ท่วงท่าที่เฉพาะตัว มีวิธีการเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ ทั้งกวีนิพนธ์ เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร

(๕) สาขาสถาปัตยกรรม (Architecture) หมายถึง งานออกแบบหรือศิลปะที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้าง ซึ่งสร้างขึ้นใหม่อย่างเป็นศิลปะสวยงามเป็นสง่า และถูกต้องตามหลักวิชาการเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย มีคุณค่าทางศิลปะและมั่นคงแข็งแรง ได้แก่ วัดวาอาราม สถูปเจดีย์ ปราสาทราชวัง บ้านเรือน เป็นต้น

(๖) สาขามัณฑนศิลป์ (Decorative Arts) หมายถึง ศิลปะการออกแบบ การประดับ และตกแต่งสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคารบ้านเรือน สถานที่ ทั้งในลักษณะที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมที่เป็นสากลและศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๗) สาขาเรขศิลป์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ หมายถึง การออกแบบกราฟฟิค และงานเรขศิลป์ การออกแบบกราฟฟิค (Graphic Design) หมายถึง การออกแบบศิลปะในการสื่อสารกับกลุ่มชนด้วยภาษาที่ตีความได้โดยการดูด้วยตาทั้งที่เป็น "ภาษาอักษร" (เขียนด้วยตัวอักษรและเครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ) และ "ภาษาภาพ" (ภาพถ่าย ภาพวาด ลายเส้น สีสัน และอื่นๆ) โดยตอบสนองการสื่อสารเป็นสำคัญ งานเรขศิลป์ มีทั้งแบบงาน ๒ มิติ เช่น งานสิ่งพิมพ์ งานออกแบบตราสินค้า งานออกแบบบรรจุภัณฑ์ งานโฆษณารณรงค์งานออกแบบเว็บไซต์ เป็นต้น และรูปแบบงาน ๓ มิติ เช่น สื่อผสมโครงสร้างเพื่อจัดแสดงในงานต่างๆ ตราสัญลักษณ์ขององค์กร รูปปฏิมากรรมลอยตัว เป็นต้น

(๘) สาขาภาพยนตร์ (Film) หมายถึง งานศิลปวัฒนธรรมด้านสื่อภาพเคลื่อนไหว (moving images) หรือโสตทัศน์ (audiovisual) ทั้งที่ผลิตด้วยฟิล์มภาพยนตร์ เทปวีดิทัศน์และสื่อผสม มีขอบเขตกว้างขวาง ตั้งแต่ภาพยนตร์สมัครเล่น ภาพยนตร์ครอบครัว ภาพยนตร์สั้น ภาพยนตร์ทดลอง ภาพยนตร์สารคดี ไปจนถึงภาพยนตร์ในอุตสาหกรรมบันเทิง

(๙) สาขาการออกแบบเครื่องแต่งกาย หรือแฟชั่น (Fashion Design) หมายถึง การออกแบบเสื้อผ้าอาภรณ์ เครื่องประดับร่างกาย และการแสดงแบบ การนุ่งห่ม แบบต่างๆ ที่มีรูปแบบและสีสรรตามสมัยนิยม ตามแบบหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

๖. คุณสมบัติของศิลปินร่วมสมัยดีเด่น

ศิลปินร่วมสมัยดีเด่น ที่รับรางวัล "ศิลปาธร" เป็นผู้มีคุณสมบัติดังนี้

(๑) เป็นผู้มีสัญชาติไทย

(๒) อายุระหว่าง ๓๐ – ๕๐ ปี โดยประมาณ และมีชีวิตอยู่ในวันประกาศผลการคัดเลือก

(๓) มีการสร้างสรรค์ผลงานเป็นที่ปรากฏต่อสาธารณชนสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

(๔) ผลงานสามารถสร้างปรากฏการณ์ใหม่ๆ ให้กับวงการศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย หรือมีอิทธิพลต่อความคิดและผลงานของศิลปินรุ่นใหม่

๗. วิธีการสรรหาและตัดสินรางวัล "ศิลปาธร"

การสรรหาและตัดสินรางวัล "ศิลปาธร" ดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่น และ คณะกรรมการตัดสินรางวัล "ศิลปาธร"

๗.๑ คณะกรรมการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่นรางวัล "ศิลปาธร"

เป็นผู้ที่มีความรู้และมากด้วยประสบการณ์เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในสาขาที่ตนรับผิดชอบ สรรหาทำหน้าที่สรรหาศิลปินร่วมสมัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๖

คณะกรรมการสรรหา ประจำปี ๒๕๔๘ ประกอบด้วย

(๑) นายนิธิ สถาปิตานนท์	ประธานกรรมการ
(๒) นายไมตรี ลิมปิชาติ (สาขาวรรณศิลป์)	กรรมการ
(๓) นายวานิช จรุงกิจอนันต์ (สาขาวรรณศิลป์)	กรรมการ
(๔) นางจิระนันท์ พิตรปรีชา (สาขาสาขาวรรณศิลป์)	กรรมการ
(๕) นางสาวสมพร รอดบุญ (สาขาทัศนศิลป์)	กรรมการ
(๖) นายพิทักษ์พล วิสุทธิ์อัมพร (สาขาทัศนศิลป์)	กรรมการ
(๗) นายถนอม ชาภักดี (สาขาทัศนศิลป์)	กรรมการ
(๘) นายสุกรี เจริญสุข (สาขาทัศนศิลป์)	กรรมการ
(๙) นายวิโรจน์ ควันธรรม (สาขาคีตศิลป์)	กรรมการ
(๑๐) นายณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร (สาขาคีตศิลป์)	กรรมการ
(๑๑) นายโดม สุขวงศ์ (สาขาภาพยนตร์)	กรรมการ
(๑๒) นางสาวธิดา ผลิตผลการพิมพ์ (สาขาภาพยนตร์)	กรรมการ
(๑๓) นายก้อง ฤทธิ์ดี (สาขาภาพยนตร์)	กรรมการ
(๑๔) นางภัทราวดี มีชูธน (สาขาศิลปะการแสดง)	กรรมการ
(๑๕) นางอรชุมา ยุทธวงศ์ (สาขาศิลปะการแสดง)	กรรมการ
(๑๖) นายกิตติศักดิ์ สุวรรณโภคิน (สาขาศิลปะการแสดง)	กรรมการ
(๑๗) รองผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	กรรมการและเลขานุการ
(๑๘) ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายสัมพันธ์และแหล่งทุน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๙) ผู้อำนวยการศูนย์หอศิลป์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

Rama IX Art Museum Foundation

๗.๒ คณะกรรมการตัดสินรางวัล "ศิลปาธร"

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่คัดเลือก และเป็นที่เคารพนับถือในวงการศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ทำหน้าที่ตัดสินผู้ชนะรางวัล "ศิลปาธร" ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๖

คณะกรรมการตัดสินรางวัล "ศิลปาธร" ประกอบด้วย

(๑) นายอำนวย วีรวรรณ	ประธานกรรมการ
(๒) นายสุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา	กรรมการ
(๓) คุณหญิงมาลัยวัลย์ บุญยะรัตเวช	กรรมการ
(๔) นายถวัลย์ ดัชนี	กรรมการ
(๕) นายธงทอง จันทรางศุ	กรรมการ
(๖) นางนิตยา มาศะวิสุทธิ์	กรรมการ
(๗) สุรพล วิรุฬห์รักษ์	กรรมการ
(๘) นายบรรจง โกศัลวัฒน์	กรรมการ
(๙) นายนิวัติ กองเพียร	กรรมการ
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	กรรมการและเลขานุการ
(๑๑) ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายสัมพันธ์และแหล่งทุน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๒) ผู้อำนวยการศูนย์หอศิลป์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๓) นางสาวขนิษา จิรวิริยวงศ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๔) นางอลิสา ภู่ชอุ่ม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๘. เครื่องหมายเชิดชูเกียรติรางวัล "ศิลปาธร"

เครื่องหมายเชิดชูเกียรติรางวัล "ศิลปาธร" ประกอบด้วย เข็มและถ้วยรางวัล ที่มีเครื่องหมายเป็นตราสัญลักษณ์ สศร. ถ้วยรางวัล ทำจากแก้ว หรือทองเหลือง

รางวัล "ศิลปาธร" ทำจากทองคำหนัก ๑ บาท เป็นรูปตราสัญลักษณ์ สศร. รางวัลเงินสด ๑๐๐,๐๐๐. บาท

โครงการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล "ศิลปาธร" ประจำปี ๒๕๔๘

๑. หลักการและเหตุผล

เป็นเวลากว่ากึ่งศตวรรษ ที่ศิลปินร่วมสมัยในประเทศไทยได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าออกสู่สังคมเป็นจำนวนมาก และสร้างชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ ในหลากหลายสาขา อาทิ ทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ ศิลปะการแสดง ดีตศิลป์ และภาพยนตร์ เป็นต้น

ในอดีต การดำเนินงานสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยของภาครัฐ แฝงอยู่ในงานศิลปะ และงานวัฒนธรรม ภายใต้การดำเนินงาน ของ กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และบางส่วนในงานของกรมการศาสนา แต่หลังจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ ทำให้เกิดกระทรวงวัฒนธรรม และมีสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เป็นส่วนราชการ มีฐานะเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่งานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ตลอดทั้งทำหน้าที่ส่งเสริมยกย่อง เชิดชูเกียรติศิลปิน และผู้สร้างงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยอีกด้วย

การยกย่องศิลปินนับเป็นภารกิจสำคัญ ที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับศิลปินและคนในชาติ ซึ่งรัฐบาลได้จัดให้มีโครงการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติเป็นประจำทุกปี ในขณะเดียวกันหลายหน่วยงานก็ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปินรุ่นเยาว์อยู่ด้วยแล้ว

อย่างไรก็ตาม ยังมีศิลปินร่วมสมัยอีกเป็นจำนวนมาก ที่กำลังอยู่ระหว่างการเดินทางในสายอาชีพศิลปิน และต้องการการสนับสนุน เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์งานได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งหลายๆ คนมีแววที่จะพัฒนาไปเป็นศิลปินร่วมสมัยระดับชาติหรือระดับสากลในอนาคต

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เล็งเห็นความสำคัญที่ต้องส่งเสริม สนับสนุนศิลปินรุ่นกลาง ให้ก้าวไปในเส้นทางสายอาชีพได้อย่างมั่นคง และมีกำลังใจในการสร้างสรรค์งานได้อย่างอิสระ จึงได้จัดให้มีการยกย่องให้รางวัลกับศิลปินร่วมสมัยรุ่นกลางขึ้น ในฐานะเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งศิลปะภายใต้รางวัลที่ชื่อว่า "ศิลปาธร" ซึ่งมาจากคำว่า ศิลปะ+ธร (ธร ที่แปลว่า ผู้รักษาไว้, ผู้ทรงไว้)

จากการที่สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยได้จัดทำโครงการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล "ศิลปาธร" ครั้งที่ ๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น มีศิลปินที่ได้รับรางวัลนี้จำนวน ๕ คนใน ๕ สาขา คือ สาขาทัศนศิลป์ ได้แก่ นายเฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ , สาขาวรรณศิลป์ ได้แก่ นายชาติ กอบจิตติ , สาขาดีตศิลป์ ได้แก่ นายดนู ฮันตระกูล , สาขาศิลปะการแสดง ได้แก่ นายประดิษฐ ประสาททอง และ สาขาภาพยนตร์ ได้แก่ นายเป็นเอก รัตนเรือง

ผลจากการจัดงานในครั้งนั้นได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะศิลปินรุ่นกลางเกิดความตื่นตัวและมีกำลังใจที่จะสร้างสรรค์งานของตนเองให้มีคุณภาพและเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมไทยกันมากยิ่งขึ้น

ในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ได้กำหนดจัด โครงการสรรหาศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล "ศิลปาธร" ครั้งที่ ๒ ขึ้น ทั้งนี้ เพื่อต้องการส่งเสริม สนับสนุนให้ศิลปินรุ่นกลาง ที่ทุ่มเทชีวิตจิตใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะทั้งในสาขาทัศนศิลป์ ดีตศิลป์ วรรณศิลป์ ศิลปะการแสดง และภาพยนตร์ มีกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพให้ออกสู่สังคมกันอย่างต่อเนื่อง

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อสรรหา สืบค้น และยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินร่วมสมัยที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อวงการศิลปะ

๒.๒ เพื่อสืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ไว้เป็นทุนในการพัฒนาชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๒.๓ เพื่อการเผยแพร่และสร้างขวัญกำลังใจให้กับศิลปินร่วมสมัยให้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยที่มีคุณภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

๓. กิจกรรม

๓.๑ สรรหา คัดเลือกศิลปินร่วมสมัยรุ่นกลาง เพื่อยกย่องเป็นศิลปินร่วมสมัยดีเด่น ชื่อรางวัล "ศิลปาธร" ในสาขาทัศนศิลป์ ดีตศิลป์ วรรณศิลป์ ศิลปะการแสดง และ ภาพยนตร์

๓.๒ จัดงานพิธีมอบรางวัล เชิดชูเกียรติศิลปินร่วมสมัยดีเด่น

๓.๓ จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานศิลปินร่วมสมัยที่ได้รับรางวัล "ศิลปาธร"

Rama IX Art Museum Foundation

๔. ผลสัมฤทธิ์

๔.๑ ผลผลิต

(๑) ศิลปินร่วมสมัยรุ่นกลางที่มีผลงานดีเด่น จำนวน ๕ คน จาก สาขาทัศนศิลป์ คีตศิลป์ วรรณศิลป์ ศิลปะการแสดง และ ภาพยนตร์สาขาละ ๑ คน

(๒) ผู้เข้าร่วมชมนิทรรศการและเข้าร่วมงานเชิดชูเกียรติศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล "ศิลปาธร" กว่า ๑,๐๐๐ คน

(๓) หนังสือ/เอกสาร คู่มือการยกย่องศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล "ศิลปาธร" จำนวน ๑,๐๐๐ ชุด

(๔) หนังสือสูจิบัตรศิลปินร่วมสมัยที่ได้รับรางวัลฯ พร้อม VCD จำนวน ๑,๐๐๐ ชุด

(๕) วีดิทัศน์ประวัติและผลงานของผู้ที่ได้รับรางวัลฯ ความยาว ๑๐ - ๑๕ นาที ๑ เรื่อง

(๖) นิทรรศการเผยแพร่ผลงานของศิลปินร่วมสมัยที่ได้รับรางวัลฯ ระยะเวลา ๒ สัปดาห์

๔.๒ ผลลัพธ์

(๑) ศิลปินร่วมสมัยเกิดขวัญและกำลังใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างต่อเนื่อง

(๒) เกิดระบบและกระบวนการยกย่องศิลปินร่วมสมัยเป็นที่ยอมรับในวงการศิลปะ

(๓) ประวัติและผลงานศิลปินร่วมสมัยได้รับการเผยแพร่ และเป็นฐานในการศึกษาค้นคว้าด้านศิลปะร่วมสมัย

๔.๓ ตัวชี้วัด

(๑) จำนวนศิลปินร่วมสมัยที่ได้รับการยกย่อง

(๒) จำนวนผู้เข้าร่วมงานยกย่องศิลปินร่วมสมัย

(๓) มีระบบและกระบวนการยกย่องศิลปินร่วมสมัยที่ได้รับการยอมรับ

(๔) มีฐานข้อมูลประวัติและผลงานของศิลปินร่วมสมัย สำหรับศึกษา ค้นคว้า

(๕) มีสาระ เนื้อหาวิชาการ และข่าวจากสื่อมวลชนหลากหลายแขนง

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ศิลปินร่วมสมัยมีขวัญและกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่า ยังประโยชน์ต่อวงการศิลปะ

๗.๒ เด็ก เยาวชน และประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงคุณค่าของงานศิลปะ สามารถมองรู้ ดูออกและชาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

๗.๓ ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สามารถเป็นปัจจัยหลักปัจจัยหนึ่งในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม ตามแผนยุทธศาสตร์ ของกระทรวงวัฒนธรรม และยุทธศาสตร์ของประเทศ

๗.๔ เกิดการตื่นตัว การสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในวงการศิลปะของประเทศ

๗.๕ เกิดมาตรฐานการผลิตผลงานศิลปะร่วมสมัย และมาตรฐานการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินร่วมสมัย

Rama IX Art Museum Foundation

ภาพบรรยากาศพิธีมอบรางวัล และนิทรรศการผลงานรางวัลศิลปาธร ปี พ.ศ. ๒๕๔๗

Ambiance

ภาพบรรยากาศพิธีมอบรางวัลศิลปาธร ปี พ.ศ. ๒๕๔๗
Silapathorn Awards

2004

Silapathorn Awards 2004

Rama IX Art Museum Foundation

ภาพบรรยากาศพิธีมอบรางวัลศิลปาธร ปี พ.ศ. ๒๕๔๗